



คู่มือการปฏิบัติงาน

การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการภาค 9

ส่วนที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและการวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและบัญญัติเรื่องดังกล่าว ไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 กล่าวว่า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ทั้งด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ยังมีแนวโน้มว่าจะก้าวเข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างมากในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งระบบ การศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนเพราะคอมพิวเตอร์มีคุณสมบัติและคุณลักษณะพิเศษที่จะสามารถเอื้ออำนวยในการเรียนการสอนและการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและสารสนเทศ มักทำให้หน่วยงานใช้เวลาในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบ การตัดสินใจ ส่งผลให้การตัดสินใจในแต่ละเรื่องล่าช้า ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรวบรวม จัดระบบและใช้ข้อมูล สารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5) ระบบสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในองค์กรและในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี สารสนเทศที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา ย่อมทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนา สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพของผู้บริหาร สถานศึกษา ส่วนเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งช่วยอำนวยความสะดวก ให้การจัดทำและพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์จะช่วยให้ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อเสนอแนะสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษา ในการวางแผนการจัดระบบการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546:32-37) ได้แก่ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อบริหาร วิชาการ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงบประมาณ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานบุคคล และการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะส่งผลให้มีข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต่อไป

ในปัจจุบันข้อมูลและสารสนเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร ล้วนแล้วแต่ใช้ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการวางแผน ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการทั้งสิ้น โดยเฉพาะในระดับองค์กรนั้น ข้อมูลและสารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กรเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์ในการปฏิบัติงานการบริหาร การตัดสินใจ การวางแผน และการประเมินผลเปรียบเทียบเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มระดับความรู้ (knowledge) ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอีกด้วย

สำหรับด้านการศึกษา นั้น ถือได้ว่าข้อมูลและสารสนเทศมีความสำคัญทั้งในด้านการวางแผน สนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาตั้งแต่ระดับสถานศึกษาจนถึงระดับประเทศ ทำให้สามารถวางแผนจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละสถานศึกษามากขึ้น ส่งผลให้การกำหนดนโยบาย การวางแผน และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ทำให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมั่นคง เป็นแหล่งรวบรวมและบูรณาการข้อมูลสารสนเทศทุกด้านในระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด รวมทั้งนำเสนอรายงานโดยนำข้อมูลมาบูรณาการ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถเห็นภาพของการบริหารจัดการ

และผู้เกี่ยวข้องมองเห็นภาพรวมของแนวนโยบายทั้งหมด ทำให้แต่ละหน่วยงานสามารถนำแนวนโยบายไปปฏิบัติงานได้จริง โดยเป็นการตัดสินใจภายใต้ฐานข้อมูลที่มีอยู่จริง ทั้งนี้ สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีภารกิจสำคัญในการสนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว โดยจะต้องจัดทำแผนดังกล่าวให้สอดคล้องกับ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาขึ้น เพื่อจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พุทธศักราช 2560 และสามารถนำเสนอข้อมูลที่แสดงสภาพการจัดการศึกษาในทุกระดับได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและทันสมัย

ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินงาน

สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ได้กำหนดแนวทางการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ไว้ดังนี้

1. เป้าหมาย : จัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และกรอบกลุ่มประเด็นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกลุ่มจังหวัด ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 และสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษารายโรง ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9
- 2) ข้อมูลสารสนเทศสอดคล้องกับจุดเน้นนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

2.1) น้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบาย

ด้านการศึกษา

2.2) การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี

2.3) จุดเน้นการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ

2.4) จุดเน้นสำคัญ นโยบาย แนวทางหลักการดำเนินงานและโครงการสำคัญของ

กระทรวงศึกษาธิการ

2.5) การขับเคลื่อน กำกับและการติดตามการนำจุดเน้นเชิงนโยบายรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ

2. หลักการ : ข้อมูลสารสนเทศมีความสมบูรณ์ครอบคลุม ความน่าเชื่อถือ เที่ยงตรง ทันสมัย ตรวจสอบได้

3. ครอบคลุมของเนื้อหา : จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับทุกประเภททั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ซึ่งแสดงสภาพการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านความครอบคลุมทั่วถึงและเพียงพอ
- 2) ด้านความเสมอภาคและเป็นธรรม
- 3) ด้านคุณภาพการศึกษาในเชิงสัมฤทธิ์ และ
- 4) ด้านประสิทธิภาพ

4. ระดับข้อมูลและสารสนเทศที่นำเสนอ : นำเสนอข้อมูล 3 ระดับ คือ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับภาค

5. หน่วยประสานงานและรวบรวมข้อมูล : สำนักงานศึกษาธิการภาค 9

6. หน่วยสนับสนุนข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โรงเรียนสาธิตและสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โรงเรียนกีฬาและสถาบันการพลศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน กองการศึกษาเทศบาล วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยสาธารณสุข

ขั้นตอนวิธีการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9

1. วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บโดยมีความสอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับตัวชี้วัดกลางของกระทรวงศึกษาธิการและครอบคลุมประเด็นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการภาค 9
2. สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 จัดทำหนังสือประสานการจัดเก็บข้อมูลไปยังหน่วยงานในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9
3. หน่วยสนับสนุนทำการกรอกข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และแจ้งประสานมายังสำนักงานศึกษาธิการภาค 9
4. สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล กรณีพบความผิดพลาดในการกรอกข้อมูล ดำเนินการประสานงานเพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง
5. สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 จัดส่งข้อมูลและสารสนเทศซึ่งประมวลผลในภาพรวมของจังหวัดและในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
7. สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 จัดทำเอกสารข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9
8. สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 เผยแพร่เอกสารข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ไปยังผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารองค์กรหลัก ผู้บริหารหน่วยงานด้านการวางแผน หน่วยสนับสนุนข้อมูล นักวิชาการ นักวางแผนและผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาเสนอผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานที่ <http://www.reo9.obec.in.th> ดังรายละเอียดในแผนภาพ ต่อไปนี้

วิธีการขั้นตอนการดำเนินการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา
ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 9

